

**Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
Ғылым комитетінің 2023-2025 жылдарға арналған бағдарламалық-
нысаналы қаржыландыруы шеңберінде іске асырылатын «Қазақстандағы
биологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша шараларды
жетілдіру: қауіпті және аса қауіпті инфекцияларға қарсы іс-қимыл»
ғылыми-техникалық бағдарламасы (ЖТН BR218004/0223) туралы ақпарат**

Бағдарламаның атауы: ЖТН BR218004/0223 «Қазақстандағы биологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша шараларды жетілдіру: қауіпті және аса қауіпті инфекцияларға қарсы іс-қимыл» *(бұдан әрі – Бағдарлама)*.

Іске асыру мерзімі: 2023-2025 жж.

Тапсырушы: «Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым комитеті» ММ.

Ғылымның басым бағыты: Ұлттық қауіпсіздік және қорғаныс, биологиялық қауіпсіздік.

Мамандандырылған ғылыми бағыт: Биологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету.

Зерттеу саласы және түрі: ауыл шаруашылығы және ветеринария ғылымдары, медицина және денсаулық сақтау, жаратылыстану ғылымдары; қолданбалы.

Бағдарлама шешуге бағытталған стратегиялық маңызды мемлекеттік міндеттер:

Бағдарлама мемлекеттің перспективаға қойған стратегиялық жоспарында, Президенттің Қазақстан халқына Жолдауларында, «Қазақстан Республикасының биологиялық қауіпсіздігі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында, Қазақстан Республикасында ғылымды, денсаулық сақтауды және агроөнеркәсіптік кешенді дамыту тұжырымдамаларында қойылған міндеттерді шешудің ғылыми және практикалық негіздерін әзірлеуге бағытталған. Ол міндеттер адам мен жануарлардың денсаулығын экзотикалық және эндемиялық биологиялық қатерлерден қорғауды, қоғамның әлеуметтік тұрақтылығын, елдің азық-түлік қауіпсіздігін, мал шаруашылығының экспорттық әлеуетін арттыруды және халықтың өмір сүру ұзақтығын ұлғайтуды, сондай-ақ базалықтан күрделі жоғары технологиялық өнім өндірісіне көшуге бәсекеге қабілетті ғылымды дамытуды қамтамасыз етуді көздейді.

Бағдарламаның өзектілігі:

Қазақстан Республикасы дамуының маңызды аспектісі ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, оның ішінде адамдарға, жануарларға және қоршаған ортаға елеулі әсер етуі мүмкін, сондай-ақ денсаулыққа, экономикаға және қоғамға теріс әсер ететін табиғи, кездейсоқ және қасақана биологиялық қауіптер қауіпін азайту арқылы қамтамасыз ету болып табылады. Тұрғындардағы, жануарлар мен құстардағы аса қауіпті зооноздық аурулардың тиімді мониторингі оларды оқшаулау және жою жөніндегі жедел ұйымды қамтамасыз етеді. Зерттеулер инкубациялық кезеңде әртүрлі патогендік түрлерді

ерте анықтау бойынша диагностикалық, профилактикалық және терапевтік дәрілік заттарды әзірлеуге және нәтижесінде тиімді қорғау, адам мен жануарлардың денесінде дамуын алдын алу, оларды бейтараптандыру және жою бойынша емдеу-профилактикалық іс-шараларды ертерек жүргізуге бағытталған, осылайша әлеуметтік-экономикалық шығындарды азайтады.

Қауіпті және аса қауіпті инфекциялармен, төзімді микроорганизмдермен күресу үшін отандық диагностикалық құралдарды, профилактикалық препараттар мен дәрілік заттарды әзірлеу халық пен ауыл шаруашылығы жануарларының ауруға шалдығуына байланысты тікелей экономикалық байланысты, сондай-ақ карантиндік іс-шараларды енгізуге байланысты жанама экономикалық шығындарды азайтуға ықпал етеді. Бағдарламаны іске асырудың экономикалық әсері отандық биофармацевтикалық өнеркәсіптің дамуымен және шетелдік диагностикалық құралдарға, биологиялық және дәрілік препараттарға импортқа тәуелділіктің төмендеуімен байланысты. Өлсіреген және белсенді емес немесе рекомбинантты штамдар негізінде жасалған тиімді және қауіпсіз вакциналар биологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Әлеуметтік әсер адамдар мен жануарларда сәтті қолданылатын жаңа диагностикалық және емдік-профилактикалық препараттарды тікелей алумен, халықтың денсаулығын жақсартумен және пандемия жағдайында әлеуметтік шиеленісті төмендетумен байланысты. Ғылыми-зерттеу жұмысын іске асыру өндірісті дамытуға және нәтижесінде отандық фармацевтика саласына инвестициялар тартуға, жаңа жұмыс орындарын және салық түсімдерін құруға әкеледі.

Алынған нәтижелердің нысаналы тұтынушылары: нәтижелердің түпкілікті тұтынушысы диагностика және профилактика құралдарын әзірлеуге маманданған вирусологиялық және биотехнологиялық зертханалар, клиникалық-диагностикалық зертханалар және экспортқа бағдарланған ұйымдар, сондай-ақ ҚР АШМ, ҚР ДСМ мүдделі министрліктері мен ведомстволары және басқалар болуы мүмкін.

Бағдарламаның мақсаты: жаһандық қауіптер жүйесіндегі биологиялық қауіпсіздік: қарсы іс-қимылдардың ғылыми-техникалық негіздері

Бағдарламаның міндеттері:

1. Эпидемиологиялық және эпизоотологиялық ахуалды, биологиялық қауіпсіздікке төнетін қауіптердің сыртқы және басым ішкі көздерін мониторингілеу;

2. Қауіпті және аса қауіпті инфекцияларды диагностикалау құралдарын әзірлеу, сынақтан өткізу, тіркеу және енгізу;

3. Биологиялық қауіптердің алдын алу үшін қауіпті және аса қауіпті инфекцияларға қарсы иммунобиологиялық препараттарды әзірлеу, сынақтан өткізу, тіркеу және енгізу;

4. Дәріге төзімді патогендер тудыратын аурулардың таралуын болдырмау бойынша фармакологиялық заттарды әзірлеу, сынақтан өткізу, тіркеу және енгізу.

Зерттеу тобы және бағдарламаны басқару

Бағдарламаның жетекшісі: Абдураимов Е.О., ветеринария ғылымдарының докторы, профессор; Рсалиев А.С., ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, профессор.

Бағдарламаның жауапты орындаушысы: Кутумбетов Л.Б., ветеринария ғылымдарының докторы, профессор.

Бағдарлама шеңберінде ғылыми зерттеулер жүргізу ғылыми ұйымдардың, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымының және серіктес кәсіпорынның консорциумы (*бұдан әрі – Консорциум*) («Биологиялық қауіпсіздік» инновациялық-білім беру консорциумы туралы 2023 жылғы 10 шілдедегі № 1 шарт) негізінде жүзеге асырылады. Консорциум құрамына «Биологиялық қауіпсіздік проблемаларының ғылыми-зерттеу институты» ЖШС, «М.Айқымбаев атындағы аса қауіпті инфекциялар ұлттық ғылыми орталығы» ЖШС, «Инфекцияға қарсы препараттардың ғылыми орталығы» АҚ, «Ұлттық биотехнология орталығы» ЖШС, «Қазақ ғылыми-зерттеу ветеринариялық институты» ЖШС, «Республикалық микроорганизмдер коллекциясы» ЖШС, «Биомедпрепарат» ғылыми-талдау орталығы» ЖШС, «OtarBioPharm» ЖШС биофармацевтикалық зауыты, «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» КеАҚ сияқты 10 ұйым кіреді. Бағдарламаны жалпы басқаруды және жұмысты үйлестіруді бас ұйым – «QazBioPharm» ұлттық холдингі» АҚ жүзеге асырады.

Зерттеу тобының құрамына медицина және денсаулық сақтау, ауыл шаруашылығы және ветеринария ғылымдары, жаратылыстану ғылымдары саласындағы 600-ден астам ғалым мен маман (*негізгі және қосымша персонал*) кіреді, оның ішінде 26 ғылым докторы, 76 ғылым кандидаты, 21 PhD.

Күтілетін нәтижелер:

1. Адам мен жануарлардың қауіпті және аса қауіпті аурулары: альвеококкоз, Ньюкасл ауруы, бруцеллез, ірі қара малдың вирустық диареясы, жылқы тұмауы, құс тұмауы, қой мен ешкінің инфекциялық агалактиясы, ірі қара малдың инфекциялық ринотрахеиті, қошқарлардың инфекциялық эпидидимиті, қойлардың катаральды қызбасы (блутанг), кене энцефалиті, Конго-Қырым геморрагиялық қызбасы, ірі қара малдың коронавирусы, ірі қара малдың лейкозы, сиыр шешегі, қой шешегі, риккетсиоз, жылқы ринопневмониясы, сібір жарасы, түйелердің су-ауруы, жылқылардың трипаносомозы, туберкулез, туляремия, оба, жылқылардың эпизоотиялық лимфангиті, тырысқақ, аусыл бойынша эпидемиологиялық және эпизоотологиялық жағдай туралы ғылыми негізделген ақпарат.

2. Геоақпараттық жүйелердің қолданбалы бағдарламаларын пайдалана отырып, Қазақстан облыстары бойынша қауіпті және аса қауіпті инфекциялар қоздырғыштарының эпидемиологиялық және эпизоотологиялық белсенділігінің электрондық карталары.

3. Қауіпті және аса қауіпті аурулардың қоздырғыштарының жаңа изоляттары және олардың фенотиптік және генотиптік сипаттамалары зерттелді.

4. Сиыр шешегі, сібір жарасы, жылқының эпизоотиялық лимфангоиті, ірі қара малдың инфекциялық ринотрахеиті, кене энцефалиті, риккетсия, ірі қара малдың лейкозы, бабезиоз, пастереллез, листериоз сияқты қауіпті және аса қауіпті жұқпалы аурулардың қоздырғыштарын анықтауға арналған отандық диагностикалық тест-жүйелері.

5. Ірі қара малдың инфекциялық ринотрахеиті мен вирустық диареясын диагностикалау үшін сарысулардың ұлттық стандарттары.

6. Микроорганизмдерді өсіруге арналған қоректік ортаның құрамдас бөлігі.

7. Сиыр шешегіне, ірі қара малдың инфекциялық ринотрахеитіне, аусылға, ұсақ қара малдың бруцеллезіне, кене энцефалитіне, қойлардың сальмонеллездік түсігіне қарсы моно- және поливалентті профилактикалық препараттар.

8. Спектрі кең β -лактамаза продуценттері – *Enterobacteriaceae*, *Acinetobacter*, *Pseudomonas*, *Staphylococcus*, *Haemophilus*, *Streptococcus* штамдары, сондай-ақ карбапенемдерге, фторхинолондарға және цефалоспориндерге төзімді штамдар сияқты дәріге төзімді патогендерге қатысты синергетикалық әсер ететін фармакологиялық белсенділік модуляторларының негізінде жаңа фармакологиялық заттар.

9. Патогендердің дәріге төзімділігімен күресуге арналған фаг негізіндегі жаңа биологиялық препараттар.

10. Препараттар мен тест жүйелеріне ғылыми-техникалық құжаттама.

11. Web of Science дерекқорында импакт-фактор бойынша алғашқы екі квартильге (Q1, Q2) индекстелетін және (немесе) Scopus дерекқорында Citescore бойынша кемінде 50 (елу) процентилі бар рецензияланатын ғылыми басылымдарда зерттеу нәтижелері бойынша кемінде 12 (он екі) мақала жариялау.

12. Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған журналдарда зерттеу нәтижелері бойынша кемінде 20 (жиырма) мақала жариялау;

13. Derwent Innovations Index (Web of Science, Clarivate Analytics) дерекқорына енгізілген кемінде 1 (бір) шетелдік немесе халықаралық патент алу немесе Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өтініш беруші Орталық жүзеге асыратын қызмет түрі бойынша аккредиттеу аттестатын алу.

14. Қазақстандық патенттік бюродан кемінде 1 патент алу.

15. Ғылыми-техникалық тапсырма бейіні бойынша кемінде 5 (бес) PhD докторын шығару.

16. Кіріс алуға бағытталған жаңа немесе жетілдірілген тауарларды, процестер мен қызметтерді нарыққа шығару мақсатында зияткерлік қызмет нәтижелерін қоса алғанда, ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызметтің алынған нәтижелерін іс жүзінде қолдануға байланысты кемінде 1 (бір) коммерцияланатын және/немесе коммерцияландырылған жоба.

17. Ғылыми-техникалық тапсырма бойынша бөлінген соманың кемінде 10% көлемінде консалтинг, өнімді жобалау, әзірлеу, тестілеу, прототиптеу және ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу жөніндегі қызметтер.

18. Кем дегенде бір монографияның жариялануы.

Қол жеткізілген нәтижелер:

1. Адам мен жануарлардың қауіпті және аса қауіпті аурулары: альвеококкоз, Ньюкасл ауруы, бруцеллез, ірі қара малдың вирустық диареясы, жылқы тұмауы, құс тұмауы, қой мен ешкінің инфекциялық ағалактиясы, ірі қара малдың инфекциялық ринотрахеиті, қошқарлардың инфекциялық эпидидимиті, қойлардың катаральды қызбасы (блутанг), кене энцефалиті, Конго-Қырым геморрагиялық қызбасы, ірі қара малдың коронавирусы, ірі қара малдың лейкозы, сиыр шешегі, қой шешегі, риккетсиоз, жылқы ринопневмониясы, сібір жарасы, түйелердің су-ауруы, жылқылардың трипаносомозы, туберкулез, туляремия, оба, жылқылардың эпизоотиялық лимфангиті, тырысқақ, аусыл бойынша эпидемиологиялық және эпизоотологиялық жағдай туралы ғылыми негізделген ақпарат дайындалды. Адам мен жануарлардың 27 қауіпті және аса қауіпті ауруларының эпидемиологиялық және эпизоотиялық жағдайына мониторинг жүргізілді. Ауыл шаруашылығы жануарларынан, үй және жабайы құстардан және қоршаған орта объектілерінен 150 мыңнан астам сынама іріктеліп, зерттелді. Анықталған тәуекелдерді ескере отырып, зерттелген 27 инфекцияның алдын алу және бақылау бойынша ұсыныстар әзірленді.

2. Қазақстан облыстары бөлінісінде зерттелген инфекциялар бойынша эпидемиологиялық және эпизоотиялық белсенділікті көрсететін 137 электронды карта әзірленді.

3. Қоздырғыштардың 223-тен астам изоляты бөлініп алынып, олардың фенотиптік сипаттамалары зерттелді. Инфекциялардың 22 қоздырғышына генотиптеу жүргізілді. 28 изолят паспортталып, депонирленді.

4. Сиыр шешегі, сібір жарасы, жылқының эпизоотиялық лимфангоиті, ірі қара малдың инфекциялық ринотрахеиті, кене энцефалиті, риккетсия, ірі қара малдың лейкозы, бабезиоз, пастереллез, листериоз сияқты қауіпті және аса қауіпті жұқпалы аурулардың қоздырғыштарын анықтауға арналған 11 отандық диагностикалық тест-жүйесі әзірленді.

5. Ірі қара малдың инфекциялық ринотрахеиті мен вирустық диареясын диагностикалау үшін сарысулардың ұлттық стандарттары әзірленді, олардың халықаралық талаптарға сәйкестілігі алынды.

6. Микроорганизмдерді өсіруге арналған коректік ортаның құрамдас бөлігі әзірленді, ұйымның стандарты жасалды, ветеринариялық анықтама алынды.

7. Сиыр шешегіне, ірі қара малдың инфекциялық ринотрахеитіне, аусылға, ұсақ қара малдың бруцеллезіне, кене энцефалитіне, қойлардың сальмонеллездік түсігіне қарсы 6 иммунобиологиялық препарат жасалды.

8. Спектрі кең β -лактамаза продуценттері — *Enterobacteriaceae*, *Acinetobacter*, *Pseudomonas*, *Staphylococcus*, *Haemophilus*, *Streptococcus* штамдары, сондай-ақ карбапенемдерге, фторхинолондарға және

цефалоспорииндерге төзімді штамдар сияқты дәріге төзімді патогендерге қатысты синергетикалық әсер ететін фармакологиялық белсенділік модуляторларының негізінде жаңа фармакологиялық заттар әзірленді (бактериялық лизат негізіндегі субстанция, сыртқы қолдануға арналған ерітінді «Новострон», тамаққа арналған спрей «Эффексан», мұрын тамшылары «Синерин»). 3 дәрілік форманың қауіпсіздігіне клиникаға дейінгі сынақтар жүргізілді, тәжірибелік-өнеркәсіптік сериялары шығарылды, тіркеу досьелері әзірленді.

9. Патогендердің дәріге төзімділігімен күресуге арналған фаг негізіндегі жаңа биологиялық препараттар әзірленді. Клиникаға дейінгі зерттеулер жүргізілді, тәжірибелік-өнеркәсіптік сериялары шығарылды.

10. Иммунобиологиялық және диагностикалық препараттарға ғылыми-техникалық құжаттаманың 16 комплектісі, фармакологиялық заттарға 75 нормативтік құжат дайындалды, препараттар мен тест-жүйелеріне 15 тіркеу куәлігі алынды.

11. Бағдарлама орындаушылары 162 ғылыми еңбек жариялады, оның ішінде 24 мақала – Web of Science дерекқорында импакт-фактор бойынша алғашқы екі квартильге (Q1, Q2) индекстелетін және (немесе) Scopus дерекқорында Citescore бойынша кемінде 50 (елу) процентилі бар рецензияланатын ғылыми басылымдарда.

12. Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған журналдарда 74 мақала жарияланды, 1 әдістемелік ұсынымдар, 21 мақала – биологиялық қауіпсіздік саласындағы мамандандырылған ғылыми журналдарда, халықаралық ғылыми конференциялар материалдарында 18 тезис.

13. Derwent Innovations Index (Web of Science, Clarivate Analytics) дерекқорына енгізілген шетелдік немесе халықаралық патентті алуға 2 өтінім берілді. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өтініш беруші орталық жүзеге асыратын қызмет түрі бойынша 3 аккредиттеу аттестаты алынды.

14. Қазақстандық патенттік бюродан 18 патент алынды және 6 өтінім берілді.

15. Бағдарлама бейіні бойынша 12 PhD доктор шығарылды.

16. Ғылыми-зерттеу жұмыстарын коммерцияландыру аясында 4 келісімшарт жасалды, оның ішінде патенттерге 2 лицензиялық келісім және өнім сатуға 2 келісімшарт, ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелері әзірленіп, «Ұлттық мемлекеттік ғылыми-техникалық сараптама орталығы» АҚ-ға тіркелді, ғылыми зерттеу нәтижелерін практикаға енгізудің 5 актісі алынды.

17. Консалтинг, өнімді жобалау, әзірлеу, тестілеу, прототиптеу және ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу бойынша көрсетілген қызметтердің жалпы сомасы 1,24 млрд теңгеден асты, бұл №128 тапсырма бойынша бөлінген қаражат көлемінің кемінде 10%-ын құрайды.

18. 6 монография шығарылды, оның ішінде адамның инфекциялық аурулары, жануарлардың бактериялық, паразиттік және саңырауқұлақ аурулары, вирустық аурулары бойынша 3 атлас.

Жарияланымдар мен патенттердің тізімі

Web of Science дерекқорында импакт-фактор бойынша алғашқы екі квартильге (Q1, Q2) индекстелетін және (немесе) **Scopus** дерекқорында **Citescore** бойынша кемінде 50 (елу) процентилі бар рецензияланатын ғылыми басылымдарда:

1. Sultankulova K., Argimbayeva T., Aubakir N., Bopi A., Omarova Z., Melisbek A., Karamendin K., Kydyrmanov A., Chervyakova O., Kerimbayev A., Burashev Y., Kasymbekov Y., Orynbayev M. Reassortants of the Highly Pathogenic Influenza Virus A/H5N1 Causing Mass Swan Mortality in Kazakhstan from 2023 to 2024 // *Animals*. 2024; 14(22), 3211; <https://doi.org/10.3390/ani14223211> (Web of Science – Q1, Scopus – 95%).

2. Rametov N., Abdel Z., Zhumadilova Z., Yessimseit D., Abdeliyev B., Mussagaliyeva R., Issaeva S., Althuwaynee O., Baygurin Zh., Tabynov K. Historical Assessment and Mapping of Human Plague, Kazakhstan, 1926–2003 // *Emerging Infectious Diseases*, 2024;30(12):2483-2493. <https://doi.org/10.3201/eid3012.231659> (Web of Science – Q1, Scopus – 92%).

3. Kulpiisova A., Aitpayeva Z., Maimatayeva A., Ussenova L., Paritova A., Zhanabayev A., Bakishev T., Tursunkulov S., Kitapbay T., Abutalip A., Mussayeva A., Ospanov Y., Omarbekova U., Turalin B., Sapa V., Aisin V., Bizhanov A., Baikadamova G., Chylbak-ool S., Pakhomova E., Rametov N., Issimov A., Burambayeva N. Knowledge, attitude and practice related to anthrax among livestock farmers in West Kazakhstan // *Veterinary Medicine and Science*. 2024;10:e1553. <https://doi.org/10.1002/vms3.1553> (Web of Science – Q2, Scopus – 78%).

4. Abutalip A., Suchshikh V., Aitzhanov B., Ospanov Y., Kanatov B. Current State of Animal Anthrax Problems in the Republic of Kazakhstan and Ways to Solve it // *International Journal of Veterinary Science*. 2024; 13(6): 922-930. <https://doi.org/10.47278/journal.ijvs/2024.198>. (Web of Science – Q2, Scopus – 76%).

5. Abutalip A., Ospanov Y., Mussayeva A., Berdikulov M., Bizhanov A. Phenotypic and Genotypic Characteristics of *Brucella* Strains Isolated from Animals on the Territory of the Republic of Kazakhstan // *International Journal of Veterinary Science* 14(1): 131-137. <https://doi.org/10.47278/journal.ijvs/2024.223>. (Web of Science – Q2, Scopus – 76%).

6. Turganbay S., Kenesheva S., Jumagazyeva A., Ilin A., Askarova D., Azembayev A., Kurmanaliyeva A. Synthesis, physicochemical properties and antimicrobial activity of a di-aminopropionic acid hydrogen tri-iodide coordination compound // *BMC Research Notes*. 2024; 17:384 (Web of Science – Q2, Scopus – 70%).

7. Abutalip A., Bizhanov A., Matikhan N., Karabassova A., Orynbayeva B. Regional epidemiology of brucellosis infection in modern conditions of animal husbandry technology in Kazakhstan (by the degree of spread and incidence) // *Scientific Horizons*. 2024; 27(5), 20-31. <https://doi.org/10.48077/scihor5.2024.20>. (Scopus – 58%).

8. Zauatbayeva G., Kulatay T., Ingirbay B., Shakhmanova Z., Keyer V., Zaripov M., Zhumabekova M., Shustov AV. Application of Pseudoinfectious Viruses in Transient Gene Expression in Mammalian Cells: Combining Efficient Expression with Regulatory Compliance // *Biomolecules*. 2025; 15(2):274. <https://doi.org/10.3390/biom15020274> (Web of Science – Q1, Scopus – 81%).

9. Bulatov Y., Kurmasheva A., Amanova Z., Abitaev R., Sametova Z., Kyrgyzbayeva A., Kondybaeva Z., Turyskeldi S., Ussembay A., Toktyrova D., Mazbayeva D., Shayakhmetov Y., Kerimbayev A., Khussainov D., Wentao M., Rsaliyev A., Abduraimov Y. The Influence of the Associated Inactivated Vaccine Against Infectious Rhinotracheitis and Bovine Viral Diarrhea on the

Formation and Duration of Colostral Immunity in Kazakh Whiteheaded Calves // *Vaccines*. 2025; 13(4):408. <https://doi.org/10.3390/vaccines13040408> (Web of Science – Q1, Scopus – 90%).

10. Azanbekova M, Mambetaliyev M, Valiyeva A, Kozhabergenov N, Aldayarov N, Kilibayev S, Ussebayev B, Tuyskanova M, Kadyrova B, Myrzakhmetova B, Kutumbetov L, Chervyakova O, Nurabayev S, Berdikulov M, Kerimbayev A, Rsaliyev A, Abduraimov Y and Zhugunissov K. Phylogenetic analysis of a 2024 Sheeppox virus isolate from the Almaty region of Kazakhstan and investigation of its pathogenicity in merino sheep // *Frontiers in Veterinary Science*. 2025; 12:1623187 <https://doi.org/10.3389/fvets.2025.1623187> (Web of Science – Q1, Scopus – 94%).

11. Abay Z, Kudaibergenova Z, Bizhanov A, Serikov M, Berdiakhmetkyzy S, Arysbekova A, Aitlessova R, Smadil T, Kadyrov S, Lessov B, Sattarova R, Kanatbayev S, Shalabayev B, Shynybayev K, Rametov N, Akhmetsadykov N, Yoo HS, Sikhayeva N, Rsaliyev A, Abduraimov Y, Kassenov M and Nurpeisova A. Serological surveillance of *Trypanosoma evansi* in Kazakhstani camels by complement fixation and formalin gel tests // *Frontiers in Veterinary Science*. 2025; 12:1661387. <https://doi.org/10.3389/fvets.2025.1661387> (Web of Science – Q1, Scopus – 94%).

12. Bulatov Y, Sametova Z, Abitayev R, Kyrgyzbayeva A, Ussembay A, Kondibaeva Z, Amanova Z, Turyskeldy S, Toktyrova D, Mazbayeva D, Shorayeva K, Jekebekov K, Zhugunissov K, Barakbayev K, Kerimbayev A, Rsaliyev A, Abduraimov Y and Kurmasheva A. Duration of immunity against infectious rhinotracheitis and bovine viral diarrhea after vaccination in calves in southern region of Kazakhstan // *Frontiers in Veterinary Science*. 2025; 12:1681624. <https://doi.org/10.3389/fvets.2025.1681624> (Web of Science – Q1, Scopus – 94%).

13. Mambetaliyev M., Alieva A., Abduraimov Y., Rsaliyev A., Zhugunissov K. Determination of the minimal level of neutralizing antibodies elicited following vaccination able to protect rabbits against virulent cowpox virus // *Frontiers in Immunology*. 2025; 16:1640056. doi: 10.3389/fimmu.2025.1640056 (Web of Science – Q1, Scopus – 85%).

14. Izbanova U., Rysbekova A., Zhumadilova Z., Kovaleva G., Tokmurziyeva G., Abdeliyev B., Yessimseit D., Begimbayeva E., Umarova S., Zarkymanova A., Sabitova M., Yussupov A., Shevtsov A., Isaeva S., Tukhanova N. Epidemiological and molecular analysis of anthrax cases of the Zhambyl region Kazakhstan in 2023 // *Frontiers in Public Health*. 2025; 13:1620930. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2025.1620930> (Web of Science – Q1, Scopus – 76%).

15. Perfilyeva Y. V, Zhigailov A. V, Malysheva A.A., Cherusheva A.S., Ivanova K.R., Berdygulova Z.A., Bissenbay A.O., Kuatbekova S.A., Dosmagambet Z.M., Lushova A., Kan S.A., Kuligin A. V, Kuatbek M.M., Abdolla N., Dinara A., Naizabayeva A., Nizkorodova A.S., Akshalova, P.B., Abdymbekova A.M., Rsaliyev A.S., Abduraimov Y.O., Mamadaliyev S.M., Skiba Y.A., Ostapchuk Y.O. Occurrence and epidemiology of bovine coronavirus in cattle in Kazakhstan // *Veterinary Journal* 313 (2025) 106371. <https://doi.org/10.1016/j.tvjl.2025.106371> (Web of Science – Q1, Scopus – 81%).

16. Zhigailov, A. V., Perfilyeva, Y. V., Malysheva, A. A., Cherusheva, A. S., Berdygulova, Z. A., Naizabayeva, D. A., Ivanova, K. R., Kuatbekova, S. A., Dosmagambet, Z. M., Lushova, A. V., Kan, S. A., Kuligin, A. V., Bissenbay, A. O., Kuatbek, M. M., Mashzhan, A. S., Abdolla, N., Nizkorodova, A. S., Maltseva, E. R., Rsaliyev, A. S., ... Ostapchuk, Y. O. Survey and Associated Risk Factors for the Presence of Ruminant Pestiviruses in Domestic Ovine and Caprine Populations from Kazakhstan // *Viruses*. 2025; 17(5), 676. <https://doi.org/10.3390/v17050676> (Web of Science – Q2, Scopus – 83%).

17. Bashenova E, Nissanova R, Kirpichenko V, Akshalova P, Malysheva A, Ikramkulova F, Cherusheva A, Abduraimov Y, Rsaliyev A, Zakarya K, et al. Bovine Viral Diarrhea in Kazakhstan // *Viruses*. 2025; 17(10):1341. <https://doi.org/10.3390/v17101341> (Web of Science – Q2, Scopus – 83%).

18. Bekshin Z, Askarov A, Abduraimov Y, Rsaliyev A, Bissenova G, Amirkhanova N, Nurbekova Z, Temirbekova A. Tuberculosis and Impact of COVID-19 on Spread of Epidemics in

Kazakhstan // Pathogens. 2025; 14(6):559. <https://doi.org/10.3390/pathogens14060559> (Web of Science – Q2, Scopus – 78%).

19. Mukantayev K, Adish Z, Kanayev D, Tokhtarova L, Abirbekov B, Abduraimov Y, Rsaliyev A, and Tursunov K. Development and validation of a recombinant Rap1-based lateral flow immunoassay for rapid serodiagnosis of bovine babesiosis in Kazakhstan // Veterinary World. 2025; 18(7):1881-1890. <https://doi.org/10.14202/vetworld.2025.1881-1890> (Web of Science – Q2, Scopus – 87%).

20. Ostrovskii A, Shevtsov A, Kuibagarov M, Kamalova D, Dauletov A, Rsaliyev A, Abduraimov Y, and Mukanov K. Development and application of a quantitative polymerase chain reaction assay for the detection and genotyping of bovine leukemia virus in cattle from Kazakhstan // Veterinary World. 2025; 18(8): 2320-2331 <https://doi.org/10.14202/vetworld.2025.2320-2331> (Web of Science – Q2, Scopus – 87%).

21. Anuarbekova S, Sadykov A, Amangeldinova D, Kanafina M, Sharova D, Alzhanova G, Nurgaliyeva R, Jumagazyeva A, Tynybayeva I, Zhumakaeva A, et al. Development of a Bacterial Lysate from Antibiotic-Resistant Pathogens Causing Hospital Infections // Microorganisms. 2025; 13(8):1831. <https://doi.org/10.3390/microorganisms13081831> (Web of Science – Q2, Scopus – 78%).

22. Ibragimova N, Kabdraisova A, Lyu M, Iskakbayeva Zh, Krasnoshtanov A, Tin Y, Sakhipov Y, Turganbay S, Karzhaubayeva R, Ilin A, Azembayev A, Mombekov S, and Raheem S. Evaluation of the Therapeutic Efficacy of the Newly Formulated Drug “Novostron” as an Experimental Basis for Clinical Trials // ACS Omega. 2025; 10 (33), 36946-36959. <https://doi.org/10.1021/acsomega.4c11017> (Web of Science – Q2, Scopus – 77%).

23. Nissanova R, Molla W, Orynbayev M, Serikov M, Kirpichenko V, Ragatova A, Kassenov M, Bizhanov A, Kassymbekova L, Zhanabayev A, Baikadamova G, Abutalip A, Mussayeva A, Omarbekova U, Ospanov Y, Tlegenova Z, Borsynbayeva A, Turganbayev K, Mussoev A, Berdikulov M, Aheti B and Alymov I. Applications and advancements of animal cell cultures in virology: Insights from lumpy skin disease virus research // International Journal of Veterinary Science. 2025; 14(5): 846-853. <https://doi.org/10.47278/journal.ijvs/2025.044> (Web of Science – Q2, Scopus – 76%).

24. Bekshin Zh., Temirbekova A., Nurbekova Zh., Amirkhanova N., Satenova A.M., Askarov A., Zakarya K., Abduraimov Ye., Rsaliyev A. Epidemiology, Virology, and Control of Highly Pathogenic Avian Influenza in Kazakhstan // Pathogens 2025, 14, 1084. <https://doi.org/10.3390/pathogens14111084> (Web of Science – Q2, Scopus – 78%).

ҒЖБССҚК ұсынған журналдарда:

1 Mukantayev K.N., Tursunov K.A., Adish Zh.B., Kanayev D.B., Tokhtarova L.A., Abirbekov B.E. Monoclonal antibodies against the *Babesia bovis* RAP1 antigen: obtaining and characterization // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. - 2024. - № 2. - P.16-23. <https://doi.org/10.11134/btp.2.2024.2>.

2 Ануарбекова С.С., Джумагазиева А.Б., Амангельдинова Д.К., Шарова Д.Е., Канафина М.А., Нургалиева Р.К., Альжанова Г.С., Тыныбаева И.К., Садыков А.М. Оценка биотехнологического потенциала культур микроорганизмов, перспективных для получения лизата, подавляющего антибиотикорезистентные штаммы // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. - 2024. - № 2. - С.40-48. <https://doi.org/10.11134/btp.2.2024.5>.

3 Turganbay S., Ilin A.I., Askarova D., Jumagazyeva A.B., Ashimkhanova Z. Study of physicochemical equilibria in API solutions at different dilutions // Reports of the Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. - 2024. - № 2. - P.209-227. <https://doi.org/10.32014/2024.2518-1483.290>.

4 Абай Ж.С., Бижанов А.Б., Каратаев Б.Ш., Нурпейсова А.С., Кадыров С.О., Шалабаев Б.А., Қудайбергенова Ж., Нургалиева М.Т., Шыныбаев К.М., Саттарова Р.С.,

Касенов М.М. Некоторые аспекты эпидемиологии и диагностики трипаносомозов человека и животных // Научно-практический журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». - 2024. - № 2-1 (75). - С.256-268. DOI 10.52578/2305-9397-2024-2-1-256-266.

5 Мусаева А.К., Егорова Н.Н., Нурпейсова А.С., Дюсенов С.М., Абай Ж.С., Утегенова М.Е., Есеналиева А.Б., Касенов М.М. Биологические свойства эпизоотических культур сальмонелл // Научно-практический журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». - 2024. - № 2-1 (75). - С.286-296. DOI 10.52578/2305-9397-2024-2-1-286-296.

6 Досмағамбет Ж.М., Куатбек М.М., Бердыгулова Ж.А., Молдакарызова А.Ж., Куатбекова С.Ә., Перфильева Ю.В., Остапчук Е.О., Мальцева Э.Р., Скиба Ю.А. Диагностикадағы нуклеин қышқылының бөліну кезеңіндегі зертханалық мәселелері // «Фтизиопульмонология» ғылыми-практикалық журналы. Т44. - 2024. - № 2. - С.107-117. DOI: 10.26212/2227-1937.2024.18.65.013.

7 Тұрғанбай С., Аскарова Д.А., Таганов Ж.И., Берганаева А.Е., Байбуркутова М.А., Садвакас А.М., Тин Ю.Е., Кенешева С.Т., Искакбаева Ж.А., Джумабаева С.М., Жаумитбаева Г.А., Джумагазиева А.Б. Разработка жидких лекарственных форм на основе комплексного соединения иода и изучение антимикробной активности в отношении бактерий с множественной лекарственной устойчивостью // Фармация Казахстана. - 2024. - № 3 (254). - С.173-182. DOI: 10.53511/pharmkaz.2024.66.49.020.

8 Askarov A.M., Bekshin Zh.M., Kundashev K.U., Bissenova G.N., Temirkhanov A.Zh., Sarmurzina Z.S. Brucellosis – analysis of the epidemiological and epizootological situation in the world and the Republic of Kazakhstan // Microbiology and virology. - 2024. - № 3 (46). - P.9-31. doi:10.53729/MV-AS.2024.03.01.

9 Akshalova P.B., Kirpichenko V.V., Nissanova R.K., Ikramkulova F.R., Tulepov B.S., Bashenova E.E., Ospanov E.K., Mamanova S.B., Chvala I.A.. Bovine viral diarrhea: geographic distribution of subgenotypes // Microbiology and virology. - 2024. - № 3 (46). C.32-57. doi:10.53729/MV-AS.2024.03.02.

10 Сейсенбаева М.С., Жакыпбек А.С., Кошеметов Ж.К., Оразымбетова Н.К. Приготовление диагностического антигена возбудителя сибирской язвы // Научно-практический журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». - 2024. - №3-1 (76). - С.114-124. DOI 10.52578/2305-9397-2024-3-1-114-124.

11 Кирпиченко В.В., Маманова С.Б., Оспанов Е.К., Ақшалава П.Б., Нисанова Р.К., Икрамкулова Ф.Р., Башенова Э.Е., Касенов М.М. Эпизоотическая ситуация по инфекционному ринотрахеиту крупного рогатого скота на юго-востоке Казахстана // Научно-практический журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». - 2024. - № 3-1 (76). - С.124-134. DOI 10.52578/2305-9397-2024-3-1-124-135.

12 Сырым Н.С., Еспембетов Б.А., Алпысбаева С.Е., Каукарбаева М.Ж., Анарбекова А.М., Абдимухтар А.Р., Толеухан А.Т. Выделение бактериофагов против ESKAPE – патогенов // Научно-практический журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». - 2024. - № 3-1 (76). - С.145-153. DOI 10.52578/2305-9397-2024-3-1-145-153.

13 Nurmakhanov T.I., Tukhanova N.B., Turebekov N.A., Shin A.L., Zhumadilova Z.B., Tokmurziyeva G.Zh., Shinaliyev B.S., Mulikova N.O. Crimean-Congo Hemorrhagic Fever in the Zhambyl Region: Epidemiological Features of the Occurrence of Infection in 2023 // West Kazakhstan Medical Journal. - 2024. - vol. 66(3). - P.302-311. DOI 10.18502/wkmj.v66i3.16571.

14 Башенова Э.Е., Нисанова Р.К., Жармухаметова А.Ж., Ақшалава П.Б., Сериков М.С., Маманова С.Б., Кирпиченко В.В. Отбор высокопозитивных образцов сыворотки крови от крупного рогатого скота, инфицированного вирусной диареей // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. - 2024. - № 3. - С.66-72. <https://doi.org/10.11134/btp.3.2024.7>.

15 Мусаева А.К., Егорова Н.Н., Ерішов М.Ө., Тлепов А.А., Касенов М.М. Индикация, идентификация и инактивация *Salmonella abortus-ovis* // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. - 2024. - № 3. - С.73-83. <https://doi.org/10.11134/btp.3.2024.8>.

16 Жүгінісов Қ., Мырзахметова Б., Туысқанова М., Алиева А. Сиыр шешегіне қарсы егілген жануарлардың қан сарысуынан вирусты бейтараптаушы антиденелерді бейтараптау реакциясында анықтау үшін вирустың тиімді дозасын таңдау // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. - 2024. - № 3. - С.84-90. <https://doi.org/10.11134/btp.3.2024.9>.

17 Бурашев Е.Д., Орынбаев М.Б., Абеуов Х.Б., Султанкулова К.Т., Тулендибаев А.Б., Омарова З.Д., Аргимбаева Т.У., Ермекбай Т.Т., Әубәкір Н.А. Выбор штаммов и культивирование вирусов ящура для разработки трехвалентной инактивированной вакцины // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. - 2024. - № 3. - С.108-118. <https://doi.org/10.11134/btp.3.2024.12>.

18 Кутумбетов Л.Б., Мырзахметова Б.Ш., Жаппарова Г.А., Тленчиева Т.М., Тусипова А.А., Бисенбаева К.Б. Ящур в Республике Казахстан: история и стратегия профилактики и борьбы // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. - 2024. - № 3. - С.119-127. <https://doi.org/10.11134/btp.3.2024.13>.

19 Бекшин Ж.М., Абитаева Г.К., Байқоныс Т.Б., Уразова М.С., Текебаева Ж.Б. *S.aureus* тудырған инфекцияларды емдеудің жаңа терапевтік тәсілдері // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. - 2024. - № 3. - С.135-144. <https://doi.org/10.11134/btp.3.2024.15>.

20 Барамова Ш.А., Өзбекбай Н.Б., Бакиева Ф.А., Мырзалиев А.Ж., Илимбаева А.К., Шакибаев Е.Б., Кыдырова Г.Н., Маталипова М.М. Изучение эпизоотической и эпидемиологической ситуации по инфекционному эпидидимиту баранов в регионах РК // Научно-практический журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». - 2024. - № 2-1 (75). - С.116-125. DOI 10.52578/2305-9397-2024-2-1-116-125.

21 Кайсенов Д.Н., Есимбекова Н.Б., Ершебулов З.Д. Эпизоотический лимфангит – забытая болезнь однокопытных животных // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. - 2024. - № 3. - С.190-196. <https://doi.org/10.11134/btp.3.2024.20>.

22 Алиева А.Б., Айдарбекова Д.Б., Баракбаев К.Б., Алмас Е.К., Серикбайов О.Н., Кенжебаева М.К., Табыс Ш.Т., Наханов А.К., Жугунисов К.Д. Жизнеспособность штаммов ортопоксвирусов при подборе стабилизатора для лиофилизации, хранения и транспортировке // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. - 2024. - № 3. - С.217-225. <https://doi.org/10.11134/btp.3.2024.23>.

23 Kan S.A., Zhigailov A.V., Lushova A.V., Ostapchuk Y.O., Perfilyeva Y.V., Kuatbekova S.A., Abdolla N., Kuligin A.V., Mashzhan S.A., Mamadaliyev S.M. Risk analysis of the spread of cattle viral diarrhea in Kazakhstan // Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия «Биологические науки». - 2024 - № 3(148) - С.7-27. <https://doi.org/10.32523/2616-7034-2024-148-3-7-27>.

24 Ануарбекова С.С., Тыныбаева И.К. Проблема антибиотикорезистентных штаммов и ее решение // Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия «Биологические науки». - 2024 - № 3(148) - С.58-80. <https://doi.org/10.32523/2616-7034-2024-148-3-58-80>.

25 Мырзахметова Б.Ш., Жаппарова Г.А., Тленчиева Т.М., Бисенбаева К.Б., Тусипова А.А., Жугунисов К.Д., Кутумбетов Л.Б. Оценка биологических рисков при инфекционных болезнях для обеспечения биологической безопасности // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. - 2024. - № 4. - С.52-59. <https://doi.org/10.11134/btp.4.2024.5>.

26 Есимсейт Д.Т., Абделиев Б.З., Касенова А.К., Абдирасилова А.А., Туребеков Н.А., Жумадилова З.Б., Ковалева Г.Г., Токмурзиева Г.Ж., Рябушко Е.А., Умарова С.К., Рысбекова А.К. Конструирование ПЦР тест-системы для генной диагностики риккетсиозов // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. - 2024. - № 4. - С.73-83. <https://doi.org/10.11134/btp.4.2024.7>.

27 Кенешева С.Т., Джумагазиева А.Б., Тұрғанбай С., Искакбаева Ж.А., Джумабаева С.М., Жаумитбаева Г.А., Ильин А.И., Азембаев А.А. Влияние иодсодержащих комплексов на экспрессию генов патогенных микроорганизмов // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. - 2024. - № 4. - С.98-121. <https://doi.org/10.11134/btp.4.2024.10>.

28 Курмашева А.К., Булатов Е.А., Саметова Ж.Ж., Наханов А.К., Қырғызбаева А.С., Кондибаева Ж.Б., Абитаев Р.Т., Үсембай А.К., Баракбаев К.Б., Жунушов А.Т. Термостабильность живой аттенуированной вакцины против инфекционного ринотрахеита крупного рогатого скота // Микробиология и вирусология. - 2024. - № 4 (47). - Р.105-117. doi: 10.53729/MV-AS.2024.04.07.

29 Мырзахметова Б.Ш., Жаппарова Г.А., Жугунисов К.Д., Кутумбетов Л.Б. Эпизоотологические аспекты проведения мониторинговых исследований при ящуре // Научно-практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2024. – № 4 (77). – С. 290-305. DOI 10.52578/2305-9397-2024-4-1-290-306.

30 Алпысбаева С.Е., Еспембетов Б. А., Зинина Н.Н., Серікбай Е.Б., Әбдімұхтар А.Р., Мауленбаева М.М., Баракбаев К.Б., Шораева К.А., Молдагулова С. Комиссионные испытания конъюнктивальной живой сухой вакцины против бруцеллеза овец и коз из штамма *Brucella melitensis* Rev-1 // Научно-практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2024. – № 4 (77). – С. 306-318. DOI 10.52578/2305-9397-2024-4-1-306-318.

31 Kudaibergenova Zh., Bizhanov A.B., Karatayev B.Sh., Sattarova R. S., Shynybayev K. M., Shalabaev B.A., Aitlessova R.B., Kadyrov S. O., Lessov B.E., Abay Zh. S., Nurpeisova A.S., Rsaliyev A.S., Abduraimov Y.O., Kassenov M.M. Epizootic situation of camelid surra in Kyzylorda region of the Republic of Kazakhstan according to the results of research in 2024 // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 1-1 (78). – С. 81–90. DOI 10.52578/2305-9397-2025-1-1-81-90.

32 Каймолдина С.Е., Маманова С.Б., Башенова Э.Е., Омарбекова У.Ж., Борсынбаева А.М., Тулепов Б.С., Ақылбай А.Қ. Қазақстан Республикасының 2024 жылғы ірі қара малдың лейкозы бойынша эпизоотиялық жағдайы // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 1-1 (78). – С. 111–120. DOI 10.52578/2305-9397-2025-1-1-111-121.

33 Барамова Ш.А., Мырзалиев А.Ж., Бакиева Ф.А., Өзбекбай Н.Б., Бижанов А.Б., Маталипова М.М., Байжанов К.С., Дюсенов С.М. Эпизоотологический мониторинг инфекционного эпидидимита овец в регионах Казахстана // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 1-1 (78). – С. 162–172. DOI 10.52578/2305-9397-2025-1-1-162-172.

34 Карабасова А.С., Туркеев М.К., Тулепов Б.С., Лесов Б.Е., Акшалова П.Б., Туймебаева К.Ж., Ақылбай А.К., Канатбаев С.Г., Каймолдина С.Е. Қазақстандағы ірі қара малдың инфекциялық ринотрахеитін (ІҚМ ИРТ) диагностикалаудың серологиялық және молекулярлы-генетикалық әдістерін талдау // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 1-1 (78). – С. 172–184. DOI 10.52578/2305-9397-2025-1-1-172-186.

35 Кирпиченко В.В., Башенова Э.Е., Маманова С.Б., Нисанова Р.К., Акшалова П.Б., Жармухаметова А.Ж., Касен А.Ж., Касенов М.М. Валидация стандартных сывороток для диагностики инфекционного ринотрахеита КРС на международном уровне // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 1-1 (78). – С. 186–196. DOI 10.52578/2305-9397-2025-1-1-186-196.

36 Барамова Ш.А., Мырзалиев А.Ж., Бакиева Ф.А., Ілімбаева А.К., Өзбекбай Н.Б.,

Маталипова М.М., Дюсенов С.М. Қошқарлардың жұқпалы эпидидимитіне диагностикалауда агглютинация реакциясының тиімділігі // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 1-1 (78). – С. 197–205. DOI 10.52578/2305-9397-2025-1-1-197-205.

37 Nissanova R.K., Mamanova S.B., Nurpeisova A.S., Kaimoldina S.E., Akshalova P.B., Bashenova E.E., Kirpichenko V.V., Karabassova A.S., Tazhbayeva D.T., Kasen A.Zh., Omarbekova U.Zh., Latypova Z.A., Sushchikh V.Yu., Kassenov M.M. Monitoring of bovine leukemia virus in Kazakhstan: analysis of serological and molecular diagnostic methods // Вестник КазНУ, Experimental Biology. 2025. – №1 (102) – С. 62–72. <https://doi.org/10.26577/bb202510216>.

38 Абдураимов Е.О., Каукарбаева М.Ж., Рсалиев А.С., Умуралиев Б.К., Исахан А.А., Оразымбетова Н.К., Абеуов Х.Б., Кондибаева Ж.Б., Кошеметов Ж.К., Жақыпбек А.С., Наханов А.К. Получение специфической сыворотки крови животных к возбудителю эпизоотического лимфангоита лошадей // Eurasian Journal of Applied Biotechnology, 2025 – №2 – С. 17-25. <https://doi.org/10.11134/btp.2.2025.3>.

39 Aбеuov Kh.B., Burashev Y.D., Rystaeva R.A., Omarova Z.D., Tulendibaev A.B., Aubakir N.A., Ermekbai T.T., Argimbayeva T.U., Alibekova D.A., Abduraimov Y.O., Rsalyev A.S. Seropositivity of equine rhinopneumonitis in Kazakhstan // Eurasian Journal of Applied Biotechnology, 2025 – №2 – С. 39-49. <https://doi.org/10.11134/btp.2.2025.5>.

40 Ескендиrowa C.З., Каукабаева Г.К., Мухлис Ш.Е., Ахметкаримова Ж.С. Методы идентификации патогенных листерии в пищевой продукции // Eurasian Journal of Applied Biotechnology, 2025 – №2 – С. 58-70. <https://doi.org/10.11134/btp.2.2025.7>.

41 Туркеев М.К., Карабасова А.С., Нисанова Р.К., Нурпейсова А.С., Кирпиченко В.В., Башенова Э.Е., Касен А., Тулепов Б.С., Каймолдина С.Е., Акылбай А., Жапбар А., Жармухаметова А. Серологическая диагностика инфекционного ринотрахеита крупного рогатого скота (ИРТ КРС) в регионах Казахстана // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 2-1 (79). – С. 3–13. DOI 10.52578/2305-9397-2025-2-1-3-13.

42 Тулепов Б.С., Нисанова Р.К., Акшалова П.Б., Башенова Э.Е., Маманова С.Б., Мурзабаев К.Е., Карабасова А.С., Жапбар А.П., Акылбай А.К., Икрамкулова Ф.Р., Туркеев М.К., Канатбаев С.Г. Вирусная диарея крупного рогатого скота в Казахстане: эпизоотическая ситуация и методы контроля 2024 год // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 2-1 (79). – С. 34–43. DOI 10.52578/2305-9397-2025-2-1-34-44.

43 Борсынбаева А.М., Дюсенов С.М., Сейтжанова Ұ.Ұ., Оразбеков Е.Б., Акшалова П.Б., Акжунусова И.К., Есеналиева А.Б., Шолпанкулова А.Б. Изучение фенотипических и генотипических свойств изолятов микобактерий туберкулеза // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 2-1 (79). – С. 109-122. DOI 10.52578/2305-9397-2025-2-1-109-122.

44 Есимбекова Н.Б., Жугунисов К.Д., Кайсенов Д.Н., Кожамкулов Е.М., Исмагамбетов Б.М., Абдураимов Е.О., Рсалиев А.С., Сихаева Н.С., Ершебулов З.Д. Масштабирование технологии производства вакцины против оспы коров: от разработки до стандартов GMP // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 2-1 (79). – С. 133-144. DOI 10.52578/2305-9397-2025-2-1-133-145.

45 Кондибаева Ж.Б., Курмашева А.К., Булатов Е.А., Абитаев Р.Т., Саметова Ж.Ж., Усембай А.Қ. Оценка безопасности инактивированной вакцины инфекционного ринотрахеита и диареи КРС на лабораторных животных и телятах // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 2-1 (79). – С. 159-166. DOI 10.52578/2305-9397-2025-2-1-159-167.

46 Мырзахметова Б.Ш., Түсіпова А.А., Жаппарова Г.А., Тленчиева Т.М., Бисенбаева

К.Б., Кутумбетов Л.Б. Оценка поствакцинального иммунного статуса животных по ящуру // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 2-2 (79). – С. 12–21. DOI 10.52578/2305-9397-2025-2-2-12-21.

47 Суших В.Ю., Каримов А.А., Юсупов М.Р., Канатов Б., Канатбаев С.Г., Тлепов А.А., Кадыркулова М.М., Мустафин Б.М., Адиллов А.Д., Бисенов У.К. Оценка потенциальной опасности почвенных сибиреязвенных очагов с учетом социальных факторов риска // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 2-2 (79). – С. 48–58. DOI 10.52578/2305-9397-2025-2-2-48-59.

48 Mussayeva A.K., Yegorova N.N., Taubaev U.B., Shynybaev K.M., Abutalip A., Sarbakanova Sh.T., Kanatbayev S.G., Dyussenov S.M., Tlepov A.A., Utegenova M.E. Antigenic activity of the inactivated vaccine against Salmonella abortion of sheep // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 2-2 (79). – С. 88-97. DOI 10.52578/2305-9397-2025-2-2-88-97.

49 Муқанов К.К., Шевцов А.Б., Куйбагаров М.А., Камалова Д.К., Островский А.С., Даулетов А.Е. Количественная оценка провирусной нагрузки BLV у симментальского КРС методом ПЦР в реальном времени // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 2-2 (79). – С. 98-110. DOI 10.52578/2305-9397-2025-2-2-98-110.

50 Kaukarbayeva M.Zh., Umuraliyev B.K., Isakhan A.A., Orazymbetova N.K., Zhakypbek A.S., Abduraimov E.O., Rsaliev A.S., Adalbekova A.K., Zhunushov A.T., Koshemetov Zh.K. *Epizootic equine lymphangitis* — course and symptoms of disease // Microbiology and virology, 2025 – №2 (49) – С.59-82. doi: 10.53729/MV-AS.2025.02.04.

51 Abutalip A., Bizhanov A.B., Shakibayev Y.B., Adambayeva A.A., Kydyrova G.N., Orynbaeva B.M. Episotological monitoring of brucellosis of large and small cattle in the Pavlodar Region of the Republic of Kazakhstan // Вестник науки Казахского агротехнического исследовательского университета им. С. Сейфуллина: ветеринарные науки.- Астана, 2025. - № 2(010). – С.17-30 [https://doi.org/10.51452/kazatuvc.2025.2\(010\).1871](https://doi.org/10.51452/kazatuvc.2025.2(010).1871)

52 Myrzaliyev A.J., Baramova Sh.A., Bakiyeva F.A., Bizhanov A.B., Ilimbayeva A.K., Ozbekbay N.B., Sembina F.E., Kobdikova G.M., Tlepov A.A., Baizhanov K.S., Lessov B.E. Bacteriological monitoring of infectious epididymitis of rams // Вестник науки Казахского агротехнического исследовательского университета им. С. Сейфуллина: ветеринарные науки.- Астана, 2025. - № 2(010). – С.44-52 [https://doi.org/10.51452/kazatuvc.2025.2\(010\).1878](https://doi.org/10.51452/kazatuvc.2025.2(010).1878)

53 Bekshin J.M., Bisenova N.M., Ergaliev A.S., Amirkhanova N.T., Tuyakova A.K., Zhakenov D.Sh., Satenova A.M., Urazova M.S., Sikhayeva N.S. Study of the prevalence of ESKAPE pathogens and their resistance to antimicrobial drugs // NLC «Karagandy University of the name of academician E.A. Buketov». Fundamental and Experimental Biology. 2025. Volume 30, No. 2 (118)- P. 55-61. <https://doi.org/10.31489/2025FEB2/55-61>.

54 Бекшин Ж.М., Аскаров А.М., Құрманғали Д.Е., Амантаева А.Т., Жакенов Д.Ш., Амирханова Н.Т., Бисенова Г.Н. Қазақстан Республикасындағы және көршілес елдердегі туберкулездің эпидемиологиялық жағдайы // Journal of Health Development 2025, 60 (4) <https://doi.org/10.32921/2663-1776-2025-60-4-jhd017>.

55 Избанова У.А., Аскаров Д.М., Юсупов А.А., Умарова С.К., Жумадилова З.Б., Токмурзиева Г.Ж., Алиев Б.Т., Абдрахманова К.Т., Туханова Н.Б. Павлодар облысындағы туляремия бойынша эпидемиологиялық және эпизоотологиялық жағдай // Journal of Health Development 2025, 60 (3) <https://doi.org/10.32921/2663-1776-2025-60-3-jhd002>.

56 Малышева А.А., Перфильева Ю.В., Жигайлов А.В., Досмагамбет Ж.М., Остапчук Е.О. Анализ рисков распространения коронавирусной инфекции крупного рогатого скота в

Казахстане // Микробиология и вирусология, №3 (50) 2025. С. 36-57. DOI: <https://doi.org/10.53729/MV-AS.2025.03.02>.

57 Абитаев Р.Т., Курмашева А.К., Кондибаева Ж.Б., Аманова Ж.Т., Саметова Ж.Ж., Тұрыскелді Ш.С., Үсембай А.К., Тоқтырова Д.С., Wentao M., Булатов Е.А. Условия инактивации вирусов инфекционного ринотрахеита и вирусной диареи КРС для производства вакцины // Микробиология и вирусология, №3 (50) 2025. С. 145-157. DOI: <https://doi.org/10.53729/MV-AS.2025.03.06>.

58 Каукарбаева М.Ж., Умуралиев Б.К., Исахан А.А., Оразымбетова Н.К., Коканов С.К., Кошеметов Ж.К., Рсалиев А.С., Жугунисов К.Д., Кондибаева Ж.Б., Жунушов А.Т. Разработка иммуноферментного анализа для диагностики эпизоотического лимфангоита лошадей // Микробиология и вирусология, №3 (50) 2025. С. 221-236. DOI: <https://doi.org/10.53729/MV-AS.2025.03.11>.

59 Латыпова З.А., Касенов М.М., Шакибаев Е.Б., Турсынова Ж.С., Нурлыбаев О.Н., Кобдикова Г.М., Ибраим Н., Қанат Г., Пшемислав С. Оптимизация метода консервирования дефибринированной крови лошади для полонгации срока хранения // Микробиология и вирусология, №3 (50) 2025. С. 297- 308. DOI: <https://doi.org/10.53729/MV-AS.2025.03.16>.

60 Junussova D.A., Sadykov A.M., Kanafina M.A., Sharova D.E., Issa D. Study of bacterial lysate in the fight against antibiotic resistance // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. №.3, 2025 – С. 35-40 <https://doi.org/10.11134/btp.3.2025.4>

61 Абдел З.Ж., Жумадилова З.Б., Айкимбаев А.М., Токмурзиева Г.Ж., Мусагалиева Р.С., Абдирасилова А.А., Исаева С.Б., Байтурсын Б.А., Далибаев Ж.С., Абделиев Б.З., Бегимбаева Э.Ж., Шаяхметов А.М., Садовская В.П., Шаки Н.Н., Отебай Д.М., Сагидулин Т.З., Курманов Ж.Б., Нурмагамбетова Л.Б., Даурбаев А.Ш., Асимкулов Е.А., Сайрамбекова Г.М. Прогнозирование пространственной динамики эпизоотического процесса чумы среди диких животных в пустынных очагах чумы Казахстана за период 2020-2024 гг. на основе гистехнологий // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. №.3, 2025 – С. 41-54 <https://doi.org/10.11134/btp.3.2025.5>.

62 Тургимбаева А.М., Абельденов С.К., Мухлис Ш.Е., Каукабаева Г.К., Унышева Г.Б., Ахметкаримова Ж.С., Ескендинова С.З. Получение рекомбинантного антигена р60 *Listeria monocytogenes* // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. №.3, 2025 – С. 193-202 <https://doi.org/10.11134/btp.3.2025.21>

63 Kulatay T., Sedova E., Shevtsov A., Zauatbayeva G.I., Ingirbay B., Keyer V., Shakhmanova Zh., Zhumabekova M., Abduraimov Ye., Rsaliyev A., Sikhayeva N., Kozlova I., Shustov A. Preclinical development of a chimeric yellow fever / tick-borne encephalitis virus as a candidate vaccine // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. №.3, 2025 – С. 214-223 <https://doi.org/10.11134/btp.3.2025.23>

64 Zhaksylykova A., Abdybekova A., Sayakova Z., Berdiakhmetkyzy S., Kenessary S., Kydyrkhanova E. Analysis of the epidemiological and epizootic situation of alveolar echinococcosis in the world // Вестник науки Казахского агротехнического исследовательского университета им. С. Сейфуллина: ветеринарные науки.- Астана, 2025. - № 3(011). – С.19-27 [https://doi.org/10.51452/kazatuvc.2025.3\(011\).1977](https://doi.org/10.51452/kazatuvc.2025.3(011).1977).

65 Kassen A.J., Kirpichenko V.V., Tulepov B.S., Karabassova A.S., Zhapbar A.P., Turkeyev M.K., Nurpeisova A.S., Bizhanov A.B., Mamanova S.B. Analysis of epizootic situation on infectious rhinotracheitis of cattle in Kostanay, Pavlodar and North-Kazakhstan regions // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 3-1 (80). – С. 30-38. DOI 10.52578/2305-9397-2025-3-1-30-38.

66 Башенова Э.Е., Кирпиченко В.В., Нисанова Р.К., Маманова С.Б., Дюсенов С.М., Лесов Б.Е., Бапинов Т.Б., Тулепов Б.С., Жапбар А.П., Борсынбаева А.М., Нурпейсова А.С., Касенов М.М. Диагностика вирусной диареи КРС: значение стандартизации контрольных сывороток для межлабораторных сравнений // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-

хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 3-1 (80). – С. 237-248. DOI 10.52578/2305-9397-2025-3-1-237-248.

67 Канатбаев С.Г., Әбдімәлік Қ.Ж., Лесов Б.Е., Қалыбай Г.Қ., Маманова С.Б., Каймолдина С.Е., Нурпейсова А.С., Кайсарова У.Ж., Тажбаева Д.Т., Кенесары С.А., Жаңбырбаев М. Оңтүстік Қазақстан аймағындағы ірі қара малдың лейкозы бойынша эпизоотиялық жағдайды талдау // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 3-2 (80). – С. 20-28. DOI 10.52578/2305-9397-2025-3-2-20-28.

68 Оспанов Е.К., Абуталип А., Бакиева Ф.А., Арысбекова А.Т., Адамбаева А.А., Шакибаев Е.Б., Маталипова М.М., Кайыпбай Б. Б., Шытырбаева З.А., Орынбаева Б.М. Мониторинг эпизоотической ситуации по бруцеллезу крупного и мелкого рогатого скота в РК за 2024 год // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 3-2 (80). – С. 96-106. DOI 10.52578/2305-9397-2025-3-2-96-106.

69 Саттарова Р.С., Ильгекбаева Г.Д., Шыныбаев Қ.М., Нурпейсова А.С., Шалабаев Б.А., Кадыров С.О., Бижанов А.Б., Қудайбергенова Ж., Боранбаева К.Е., Сагдинова Б.М., Розямов А.Р., Серік Д.Б., Смәділ Т., Усенова Т.А. Қазақстан Республикасының оңтүстік өңіріндегі жылқы киенкісінің індеттік жағдайы // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 3-2 (80). – С. 130-142. DOI 10.52578/2305-9397-2025-3-2-130-142.

70 Шыныбекова Г.О., Жақсылық С.Б., Червякова О.В., Керимбаев А.А., Рсалиев А.С., Абдураимов Е.О. Диагностический набор для выявления вируса инфекционного ринотрахеита КРС методом ПЦР в режиме реального времени // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 3-2 (80). – С. 180-190. DOI 10.52578/2305-9397-2025-3-2-180-190.

71 Бекешева К.Б., Сихаева Н.С., Ахметова М.С., Сембаев К.Д., Жарболеков А.Д., Рсалиев А.С., Абдураимов Е.О. Внедрение GMP в производство ветеринарных препаратов: вызовы и пути решения в Казахстане // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 3-2 (80). – С. 213-221. DOI 10.52578/2305-9397-2025-3-2-212-220.

72 Исмагамбетов Б.М., Кайсенов Д.Н., Шоманова С.Е., Ахажанова И.А., Есимбекова Н.Б., Закарья К.Д., Ершебулов З.Д. Қазақстан Республикасының кейбір облыстарындағы үй құстары арасында құс тұмауы вирусына және ньюкасл ауруына антиденелердің серопреваленттілігі // Научно - практич. журнал ЗКАТУ им. Жангир-хана «Ғылым және білім». Серия «Ветеринария ғылымдары». – Уральск, 2025. – № 3-2 (80). – С. 329-338. DOI 10.52578/2305-9397-2025-3-2-329-338.

73 Бакиева Ф.А., Барамова Ш.А., Мырзалиев А.Ж., Илимбаева А.К., Озбекбай Н.Б., Кобдикова Г.М. Фено - и генотипические свойства культур бруцелл, выделенных на территории РК // «Қорқыт ата атындағы Қызылорда университетінің хабаршысы». Ауыл шаруашылығы ғылымдары. - №3 (74). - Кызылорда, 2025. - С. 218-226. <https://doi.org/10.52081/bkaku.2025.v74.i3.299>.

74 Тынысбеков Б.К., Ауганов А.Н., Ахметоллаева А.С., Ахметоллаев И.А. Нақты уақыт режиміндегі ПТР сынақ жүйелерін жасауда нулломерлік ДНК тізбегін пайдалану // Eurasian Journal of Applied Biotechnology. №.4, 2025 – С. 3-11 <https://doi.org/10.11134/btp.4.2025.1>.

Монографиялардың тізімі:

1 Мусаева А.К., Егорова Н.Н. Сальмонеллезы животных. – Монография. - Алматы, 2025. – 348 с. ISBN 978-601-80399-9-2.

2 Сущих В.Ю., Каримов А.А. Сибирская язва в Республике Казахстан (эпизоотическая ситуация, регионализация территории, лабораторная диагностика). - Монография. - Алматы,

2025. – 256 с. ISBN 978-601-80394-8-5.

3 Айтжанов Б.Д. Антракс. Сибирская язва. Топалаң. - Монография. - Алматы, 2025. – I том 188 с, II том 180 с. ISBN 978-601-13-0683-6.

4 Абдураимов Е.О., Рсалиев А.С., Закарья К.Д., Ахметова К.М., Сихаева Н.С., Жумадилова З.Б., Абдел З.Ж., Токмурзиева Г.Ж., Мека-Меченко Т.В., Мусагалиева Р.С., Умарова С.К., Байтурсын Б.А., Избанова У.А., Тойжанов Б.К., Нурмаханов Т.И., Сайрамбекова Г.М., Аскарлов Д.М., Сагидулин Т.З. АТЛАС ИНФЕКЦИОННЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ ЧЕЛОВЕКА (Чума, сибирская язва, туляремия, холера, Конго-Крымская геморрагическая лихорадка, клещевой энцефалит, клещевой риккетсиоз). – Монография. – Астана, 2025. – 268 с. ISBN 978-601-12-4745-0.

5 Абдураимов Е.О., Рсалиев А.С., Закарья К.Д., Сихаева Н.С., Ахметова К.М., Суших В.Ю., Каримов А.А., Айтжанов Б.Д., Канатов Б.Б., Юсупов М.Р., Борсынбаева А.М., Шолпанкулова А., Абуталип А.А., Барамова Ш.А., Касенов М.М., Оспанов Е.К., Бакиева Ф.А., Мырзалиев А.Ж., Адамбаева А., Озбекбай Н., Арысбекова А., Шакибаев Е., Бекшин Ж.М., Мусабаева Б.К., Сатенова А.М., Абдыбекова А.М., Жақсылықова А.А., Бердіахметқызы С., Кенесары С.А., Кыдырханова Э.А., Абай Ж.С., Бижанов А.Б., Кадыров С.О., Шыныбаев К., Нурпейсова А.С., Саттарова Р.С., Шалабаев Б.А., Еспембетов Б.А., Алпысбаева С.Е., Әбдімұхтар А.Р., Сармыкова М.К., Абдықалық А.Ә. АТЛАС БАКТЕРИАЛЬНЫХ, ПАРАЗИТАРНЫХ И ГРИБКОВЫХ БОЛЕЗНЕЙ ЖИВОТНЫХ (Сибирская язва, туберкулез крупного рогатого скота, бруцеллез, инфекционный эпидидимит баранов, альвеолярный эхинококкоз, суауру верблюдов, трипаносомоз лошадей, эпизоотический лимфангит лошадей). – Монография. – Астана, 2025. – 164 с. ISBN 978-601-12-4746-7.

6 Абдураимов Е.О., Рсалиев А.С., Закарья К.Д., Ахметова К.М., Сихаева Н.С., Жугунисов К.Д., Перфильева Ю.В., Мамбеталиев М.А., Азанбекова М.А., Жигайлов А.В., Асанжанова Н.Н., Акмырзаев Н.Ж., Кутумбетов Л.Б., Мырзахметова Б.Ш., Жаппарова Г.А., Тленчиева Т.М., Баракбаев К.Б., Алиева А.Б., Бурашев Е.Д., Абеуов Х.Б., Ермекбай Т.Т., Әубәкір Н.А., Карабасова А.С., Нисанова Р.К., Кирпиченко В.В., Туркеев М.К., Тулепов Б.С., Жармухаметова А.Ж., Акылбай А.К., Жапбар А.П., Маманова С.Б., Башенова Э.Е. Каймолдина С.Е., Касен А.Ж., Остапчук Е. О., Акшалова П.Б., Абдыбекова А.М., Мамадалиев С.М. АТЛАС ВИРУСНЫХ БОЛЕЗНЕЙ ЖИВОТНЫХ (Блютанг, болезнь Ньюкасла, грипп птиц, ящур, оспа овец, оспа коров, ринопневмония лошадей, грипп лошадей, инфекционный ринотрахеит крупного рогатого скота, лейкоз крупного рогатого скота, вирусная диарея крупного рогатого скота, коронавирусная инфекция крупного рогатого скота). – Монография. – Астана, 2025. – 275 с. ISBN 978-601-12-4747-4.

Әдістемелік ұсынымдардың тізімі:

1 Бекшин Ж.М., Аскарлов А.М., Бисенова Г.Н., Амирханова Н.Т., Нурбекова Ж.А., Сатенова А.М., Темирбекова А.Ж., Мусабаева Б.К. Методические рекомендации: «Противоэпидемические мероприятия и рекомендаций по предотвращению распространения заболеваемости туберкулезом, бруцеллезом и птичьим гриппом населения Казахстана» // Республиканская коллекция микроорганизмов. – Астана, 2025. – 76 с. ISBN 978-601-08-5494-9.

Биологиялық қауіпсіздік саласындағы мамандандырылған журналдардағы жарияланымдар:

1. Борсынбаева А.М., Дюсенов С.М., Оразбеков Е.Б., Акжунусова И.К., Сейтжанова У.У., Есеналиева А.Б. О случаях выявления туберкулеза крупного рогатого скота в Карагандинской и Улытауской областях // Биобезопасность и биотехнология. - 2024. - № 17. - С.46-56. <https://doi.org/10.58318/2957-5702-2024-17-46-56>.

2. Жумакаева А.Н. Антибиотикорезистентность бактериальных патогенов при инфекциях нижних дыхательных путей // Биобезопасность и биотехнология. - 2024. - № 17. - С.57-71. <https://doi.org/10.58318/2957-5702-2024-17-57-71>.
3. Булатов Е.А., Курмашева А.К. Инфекционный ринотрахеит крупного рогатого скота: краткий обзор // Биобезопасность и биотехнология. - 2024. - № 18. - С.19-43. <https://doi.org/10.58318/2957-5702-2024-18-19-43>.
4. Тойжанов Б.К., Мусагалиева Р.С., Жумадилова З.Б., Токмурзиева Г.Ж., Кульбаева М.М., Өтебай Д.М., Умарова С.К. Эпидемиологическая обстановка по холере в мире и в Казахстане за 2023-2024 годы // Биобезопасность и биотехнология. - 2024. - № 18. - С.51-62. <https://doi.org/10.58318/2957-5702-2024-18-51-62>.
5. Мусабаева Б.Б., Дубешко С.Ю., Абдуллаев Э.А., Турсунова Ш.К., Джумагазиева А.Б., Сейсембекова А.Б., Шукуров Р.Г. Значение и роль стандартов в обеспечении биологической безопасности // Биобезопасность и биотехнология. - 2024. - № 18. - С.63-74. <https://doi.org/10.58318/2957-5702-2024-18-63-74>.
6. Айкимбаев А.М., Абдел З.Ж., Жумадилова З.Б., Токмурзиева Г.Ж., Мека-Меченко Т.В., Мусагалиева Р.С., Байтурсын Б.А., Умарова С.К. Систематизация показателей и стандартов эпидемиологического и эпизоотологического надзора по чуме для усовершенствования профилактических (противочумных) мероприятий в Республике Казахстан // Биобезопасность и биотехнология. - 2024. - № 19. - С.6-30. <https://doi.org/10.58318/2957-5702-2024-19-6-30>.
7. Остапчук Е.О., Жигайлов А.В., Перфильева Ю.В., Бисенбай А.О., Мамадалиев С.М., Скиба Ю.А. Методики прогнозирования вспышек и меры по контролю распространения вирусной диареи крупного рогатого скота в Казахстане // Биобезопасность и биотехнология. - 2024. - № 19. - С.57-74. <https://doi.org/10.58318/2957-5702-2024-19-57-74>.
8. Мамбеталиев М. Ортопоксвирусы: эпидемиология, профилактика (обзор) // Биобезопасность и биотехнология. - 2024. - № 19. - С.75-84. <https://doi.org/10.58318/2957-5702-2024-19-75-84>.
9. Beishebaev D.N. Newcastle disease is a particularly dangerous pseudocuma of birds // Biosafety and Biotechnology. - 2024. - № 19. - С.85-95. <https://doi.org/10.58318/2957-5702-2024-19-85-95>.
10. Ауганов А.Н., Тынысбеков Б.К., Ахметоллаев И.А. Важность идентификации аминокислотных замен для детекции принадлежности *Pasteurella multocida* к серогруппе А // Биобезопасность и биотехнология. - 2024. - № 20. - С.14-28. <https://doi.org/10.58318/2957-5702-2024-20-14-28>.
11. Н. Сырым, Б.А. Еспембетов, А.М. Анарбекова, Н.Н. Зинина, С.Е. Алпысбаева, М.К. Сармыкова, Е.Б. Серікбай, А.Р. Әбдімұхтар, А.Т. Толеухан, М.М. Мауленбаева, Б.Б. Ержігіт, А.Ә. Абдыкалык, А.Д. Мауленбай. Изучение биологических свойств бактериофагов против ESKAPE – патогенов // Биобезопасность и биотехнология. - 2024. - № 20. - С.29-38. <https://doi.org/10.58318/2957-5702-2024-20-29-38>.
12. Остапчук Е.О., Жигайлов А.В., Перфильева Ю.В., Бисенбай А.О., Мамадалиев С.М., Скиба Ю.А. Методики прогнозирования вспышек и меры по контролю распространения оспы овец и коз в Казахстане // Особо опасные инфекции и биологическая безопасность. - 2024. - № 7. - С.4-15.
13. Суших В.Ю., Айтжанов Б.Д., Канатов Б., Каримов А.А., Юсупов М.Р. Эпизоотическая ситуация по сибирской язве в Республике Казахстан в период с 2021 по 2023 годы // Особо опасные инфекции и биологическая безопасность. - 2024. - № 7. - С.15-22.
14. Ибрагимова Н.А., Искакбаева Ж.А., Жумабаева С.М., Красноштанов А.В., Гапурхаева Т.Э. Экспериментальное обоснование потенциатора антибиотиков при лечении бактериальной пневмонии, вызванной *Streptococcus pneumoniae*, как основного патогена при

осложненной ковидной пневмонии // Особо опасные инфекции и биологическая безопасность. - 2024. - № 7. - С.22-33.

15. Мырзахметов Е.Т., Рыскельдинова Ш.Ж., Кожамкулов Е.М., Майлыбаева А.М., Сагимбаева А.М., Акмырзаев Н.Ж., Яманова Е.С., Сидихов Р.Б., Асанжанова Н.Н. Серопревалентность гриппа птиц в разных регионах РК // Особо опасные инфекции и биологическая безопасность. - 2024. - № 7. - С.33-38.

16. Syrym N.S., Maulenbay A.D., Sultankulova K.T., Anarbekova A. Yespembetov B.A. Genotypic markers of antibiotic resistance in ESKAPE pathogens: implications for bacteriophage development // Especially dangerous infections and biological safety. - 2024. - № 7. - P.38-45.

17. Есимбекова Н.Б., Исмагамбетов Б.М., Кайсенов Д.Н., Ершебулов З.Д. Методы лабораторной диагностики блутанга // Особо опасные инфекции и биологическая безопасность. - 2024. - № 7. - С.45-52.

18. Темирбекова А.Ж., Амирханова Н.Т., Аскаров А.М., Бисенова Г.Н., Текебаева Ж.Б., Бекшин Ж.М. Эпидемиологическая и эпизоотологическая ситуация по высокопатогенному птичьему гриппу в мире и Республике Казахстан // Особо опасные инфекции и биологическая безопасность. - 2024. - № 7. - С.52-65.

19. Седова Е.С., Кулатай Т.Ж., Зауатбаева Г.М., Инирбай Б., Кеер В.В., Шахманова Ж.И., Ларичев В.Ф., Шустов А.В. Как получить референсные вирусные штаммы для пополнения коллекций? Пример получения исторического штамма путём генетического конструирования // Особо опасные инфекции и биологическая безопасность. - 2024. - № 7. - С.65-77.

20. Исламов Р.А. Определение размера выборки для бинарных данных с малыми пропорциями // Особо опасные инфекции и биологическая безопасность. - 2024. - № 7. - С.77-82.

21. Молдагулова С.У., Джекебеков К.К., Қалимолда Э.Ж., Байсеит Т.И., Наханова Г.Ж., Алпысбаева С.Е., Зинина Н.Н., Шораева К.А., Еспембетов Б.А. Определение контаминации посторонней микрофлорой новой опытно-экспериментальной серии вакцины против бруцеллеза овец и коз // Особо опасные инфекции и биологическая безопасность. - 2024. - № 7. - С.82-88.

Баяндамалар тезистерінің, конференция материалдарының тізімі:

1 Кулатай Т.Ж. Синтез de novo функционального генома. Технология, о которой мечтали, реализована впервые в Казахстане // Материалы международной конференции «Астана Биотех 2024». г. Астана, 12-13 сентября 2024 г. - С.43. <https://doi.org/10.11134/btp.3S.2024.31>.

2 Інірбай Б.Қ. Химерные флавивирусы. Новая технология создания вакцин, подтвердившая свою эффективность в мире и реализуемая в НЦБ // Материалы международной конференции «Астана Биотех 2024». г. Астана, 12-13 сентября 2024 г. - С.154. <https://doi.org/10.11134/btp.3S.2024.142>.

3 Шустов А.В. О возможном регулировании генетической инженерии: -Этот конструктор тебе рано ещё. -А завтра его уже не будет, его другие купят! // Материалы международной конференции «Астана Биотех 2024». г. Астана, 12-13 сентября 2024 г. - С.167. <https://doi.org/10.11134/btp.3S.2024.155>.

4 Ануарбекова С.С. Биотехнологический потенциал культур микроорганизмов для получения лизата // Материалы Международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы микробиологии, биотехнологии и биоразнообразия», посвященной 20-летию Республиканской коллекции микроорганизмов. г. Астана, 26 сентября 2024 г. - С.153-155.

5 Кульбаева М.М., Өтебай Д.М., Тойжанов Б.К., Диханбаев А.С. Филогенетический анализ штаммов холерного вибриона, выделенных на территории РК // Материалы

Международного научно-практического симпозиума «Биобезопасность и устойчивое развитие: стратегические подходы» 24-25 сентября, г. Алматы. – 2024. – С. 21.

6 Избанова У.А., Туханова Н.Б., Юсупов А.А., Алмуханбеткызы У., Сейткали С.М. Анализ случаев сибирской язвы среди населения Жамбылской области в 2023 году // Материалы Международного научно-практического симпозиума «Биобезопасность и устойчивое развитие: стратегические подходы» 24-25 сентября, г. Алматы. – 2024. – С. 40-41.

7 Садовская В.П., Мека-Меченко В.Г., Жумадилова З.Б., Мека-Меченко Т.В. Результаты интеграции геопространственных технологий для мониторинга энзоотичных территорий в Казахстане // Материалы Международного научно-практического симпозиума «Биобезопасность и устойчивое развитие: стратегические подходы» 24-25 сентября, г. Алматы. – 2024. – С. 59-60.

8 Абитаев Р.Т., Курмашева А.К., Булатов Е.А. Оптимизация условий инактивации вируса инфекционного ринотрахеита крупного рогатого скота // Материалы международной научно – практической конференции, посвященной 120-летию со дня основания Казахского научно-исследовательского ветеринарного института. г. Алматы, 15-16 мая 2025 г. - С.39-43. <https://qaznivi.kz/wp-content/uploads/2025/05/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D1%8B-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%B8.pdf>.

9 Бопи А.К., Кожабергенов Н.С., Исабек А.У., Адилова Г.С., Шыныбекова Г.О., Червякова О.В., Султанкулова К.Т. Разработка тест-системы для диагностики вируса оспы коров методом ПЦР в режиме реального времени // Материалы международной научно – практической конференции, посвященной 120-летию со дня основания Казахского научно-исследовательского ветеринарного института. г. Алматы, 15-16 мая 2025 г. - С.143-149. <https://qaznivi.kz/wp-content/uploads/2025/05/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D1%8B-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%B8.pdf>.

10 Джунусова Д.А., Ануарбекова С.С., Садыков А.М. Бактериальный лизат в ветеринарии // Материалы международной научно – практической конференции, посвященной 120-летию со дня основания Казахского научноисследовательского ветеринарного института. г. Алматы, 15-16 мая 2025 г. - С.205-209. <https://qaznivi.kz/wp-content/uploads/2025/05/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D1%8B-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%B8.pdf>.

11 Есимбекова Н.Б., Кайсенов Д.Н., Исмагамбетов Б.М., Токкарина Г.Б., Ершебулов З.Д. Масштабирование разработки вакцины против оспы коров и соответствие стандартам GMP // Материалы международной научно – практической конференции, посвященной 120-летию со дня основания Казахского научноисследовательского ветеринарного института. г. Алматы, 15-16 мая 2025 г. - С.232-239. <https://qaznivi.kz/wp-content/uploads/2025/05/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D1%8B-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%B8.pdf>.

12 Шыныбекова Г.О., Кожабергенов Н.С., Бопи А. К., Алмежанова М.Д., Жаксылык С.Б., Червякова О. В., Керимбаев А. А., Султанкулова К.Т. Разработка тест-системы для диагностики вируса инфекционного ринотрахеита крупного рогатого скота методом ПЦР в

режиме реального времени // Сборник тезисов VI Всероссийской конференции молодых ученых, посвященной 80-летию со дня рождения академика РАН О.И.Киселева «Вирусные инфекции – от диагностики к клинике», г. Санкт-Петербург, 10-11 апреля 2025 г. - С.80-81.

13 Meka-Mechenko T., Abdel Z., Zhumadilova Z., Baitursyn B., Rysbekova A., Kovaleva G., Dailibayev Zh. Monitoring the properties of plague strains from plague foci in Kazakhstan // «Yersinia-15th International Symposium», 16-17th September, 2025. – Ulaanbaatar, Mongolia, 2025. – P. 52-53.

14 Abdel Z.Zh., Zhumadilova Z.B., Tokmurziyeva G.Zh., Kovaleva G.G., Mussagaliyeva R.S., Abdirassilova A.A., Issaeva S.B., Umarova S.K., Matzhanova A.M., Baitursyn B.A., Abdeliyev B.Z., Toizhanov B.K., Otebay D.M. and Shakiyev N.N. Epidemiological and epizootological monitorings of natural plague foci in Kazakhstan // «Yersinia-15th International Symposium», 16-17th September, 2025. – Ulaanbaatar, Mongolia, 2025. – P. 54.

15 Meka-Mechenko V., Zhumadilova Z., Meka-Mechenko T. Monitoring the number of carriers and vectors in natural plague foci in Kazakhstan // «Yersinia-15th International Symposium», 16-17th September, 2025. – Ulaanbaatar, Mongolia, 2025. – P. 77-78.

16 Mussagaliyeva R.S., Abdel Z.Zh., Zhumadilova Z.B., Tokmurziyeva G.Zh., Kovaleva G.G., Abdirassilova A.A., Issaeva S.B., Umarova S.K., Otebay D.M. The role of camels in the epizootiology and epidemiology of plague in the Republic of Kazakhstan // «Yersinia-15th International Symposium», 16-17th September, 2025. – Ulaanbaatar, Mongolia, 2025. – P. 79.

17 Сущих В.Ю., Юсупов М., Каримов А.А., Айтжанов Б.Д., Канатов Б., Егорова Н.Н., Бапинов Т.Б. Оценка биологической опасности почвенных сибиреязвенных захоронений в Восточно – Казахстанской области // Науч. – практич. журнал «Нормативно – правовое регулирование в ветеринарии». - № 1. - Санкт-Петербург, 2025. - С. 52 – 58. DOI: 10.52419/issn2782-6252.2025.1.52.

18 Канатов Б., Сущих В.Ю., Айтжанов Б.Д., Юсупов М.Р., Каримов А.А., Лесов Б.Е., Дюсенов С.М. Разработка индикаторов для объективной и достоверной оценки опасности сибиреязвенных скотомогильников // Международный научно-практич. журнал «IN THE WORLD OF SCIENCE AND EDUCATION» - А., 15 февраля 2025. - № 2. – С. 21-26. DOI 10.24412/3007-8946-2025-15-21-26.

Қазақстандық патенттік бюродан алынған патенттердің тізімі:

1 Патент на полезную модель РК №9597. МПК C12Q 1/6876 C12Q 1/6888 Набор из праймеров и флуоресцентной пробы для детекции плазмиды рХО2 возбудителя сибирской язвы методом полимеразной цепной реакции в формате REAL-TIME / Низкородова А.С., Мальцева Э.Р., Бердыгулова Ж.А., Найзабаева Д.А., Қуатбекова С. Ә., Перфильева Ю.В., Остапчук Е.О., Скиба Ю.А., Мамадалиев С.М.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Национальный центр биотехнологии» (KZ) – заявл. 17.05.2024; опубл. 27.09.2024. – Бюл. №39. – 1 с.

2 Патент на полезную модель РК №9963. МПК C12N 1/21 (2006.01) C12R 1/19 (2006.01) Бактериальный штамм *Escherichia coli* ArcticExpress (DE3)/Lmp60 - продуцент рекомбинантной муреин гидролазы *Listeria monocytogenes* / Тургимбаева А.М., Каукабаева Г.К., Мухлис Ш.Е., Абельденов С.К., Ескендирова С.З.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Национальный центр биотехнологии» (KZ) – заявл. 08.10.2024; опубл. 20.12.2024. – Бюл. №51.

3 Патент на полезную модель РК №9988. МПК C12N 1/20 (2006.01) C12R 1/07 (2006.01) Штамм *Bacillus pumilis* В-RKM 1131, обладающий выраженным антагонизмом к мультирезистентным штаммам микроорганизмов *E. coli*, *S. aureus*, *P. aeruginosa* / Уразова М.С., Туякова А.К., Бисенова Г.Н., Бекшин Ж.М.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Республиканская коллекция микроорганизмов» (KZ) – заявл. 24.09.2024; опубл. 27.12.2024. – Бюл. №52.

4 Патент на полезную модель РК №10096. МПК A61K 39/112 (2006.01) A61K 39/39 (2006.01) A61K 31/7036 (2006.01) C12N 1/20 (2006.01) Инактивированная вакцина против сальмонеллёзного аборта овец / Мусаева А.К., Касенов М.М., Егорова Н.Н., Нурпейсова А.С.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Казахский научно-исследовательский ветеринарный институт» (KZ) – заявл. 23.09.2024; опубл. 24.01.2025. – Бюл. №4.

5 Патент на полезную модель РК №10363. МПК G01N 33/58 C12N 15/11 (2006.01) C12Q 1/68 (2018.01) C12Q 1/6876 (2018.01) Набор праймеров и TaqMap зондов для идентификации *Rickettsia* spp. методом ПЦР в режиме реального времени / Рысбекова А.К., Жумадилова З.Б., Есімсейт Д.Т., Абделиев Б.З., Абдирасилова А.А., Касенова А.К., Туребеков Н.А.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Национальный научный Центр особо опасных инфекций имени Масгута Айкимбаева» (KZ) – заявл. 14.10.2024; опубл. 04.04.2025. – Бюл. №14.

6 Патент на полезную модель РК №10300. МПК G01N 33/58 C12N 15/11 (2006.01) C12Q 1/68 (2018.01) C12Q 1/6876 (2018.01) Набор праймеров и TaqMap зондов для идентификации вируса клещевого энцефалита методом ПЦР с обратной транскрипцией в режиме реального времени / Рысбекова А.К., Жумадилова З.Б., Есімсейт Д.Т., Абделиев Б.З., Абдирасилова А.А., Касенова А.К., Шин А.Л.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Национальный научный Центр особо опасных инфекций имени Масгута Айкимбаева» (KZ) – заявл. 14.10.2024; опубл. 04.04.2025. – Бюл. №14.

7 Патент на полезную модель РК №10877. МПК A61K 35/74 (2015.01) Способ получения бактериального лизата / Джумагазиева А.Б., Искакбаева Ж.А., Леонова С.И., Садыков А.М., Ануарбекова С.С., Альжанова Г.С., Джунусова Д.А.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Научно-аналитический центр «Биомедпрепарат» (KZ) – заявл. 31.03.2025; опубл. 18.07.2025. – Бюл. №29.

8 Патент на полезную модель РК №11111. МПК G01N 33/96 G01N 33/531 (2006.01) Способ получения стандартных позитивных и негативных сывороток для серологических исследований при вирусной диарее крупного рогатого скота / Башенова Э.Е., Кирпиченко В.В., Маманова С.Б., Нисанова Р.К., Акшалова П.Б., Жармухаметова А.Ж.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Казахский научно-исследовательский ветеринарный институт» (KZ) – заявл. 26.03.2025; опубл. 12.09.2025. – Бюл. №37.

9 Патент на полезную модель РК №10078. МПК A61K 39/265 C12N 7/00 A61P 31/12 Способ изготовления ассоциированной инактивированной вакцины против инфекционного ринотрахеита и вирусной диареи крупного рогатого скота / Булатов Е.А., Кошеметов Ж.К., Жугунисов К.Д., Кондибаева Ж.Б., Аманова Ж.Т., Саметова Ж.Ж., Абитаев Р.Т., Азанбекова М.А., Тұрыскелді Ш.С., Үсембай А.Қ., Курмашева А. К., Токтырова Д.С., Мәзбаева Д.М., Қырғызбаева А.С., Кадырова Б.Б.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Научно-исследовательский институт проблем биологической безопасности» (KZ) – заявл. 19.09.2024; опубл. 19.09.2025. – Бюл. №38.

10 Патент на полезную модель РК №11181. МПК A61K 33/18 (2006.01) A61K 31/716 Йодсодержащий комплекс с антимикробными и противогрибковыми свойствами и способ его получения/ Тұрғанбай С., Сабитов А.Н., Ильин А.И., Аскарова Д.А., Джумагазиева А.Б.; заявитель и патентообладатель: АО «Научный центр противинфекционных препаратов» (KZ) – заявл. 09.06.2025; опубл. 19.09.2025.

11 Патент на полезную модель РК №10413. МПК G01N 33/48 (2006.01) C12Q 1/68 (2018.01) C12Q 1/6876 (2018.01) Способ диагностики инфекционного ринотрахеита крупного рогатого скота методом ПЦР в режиме реального времени / Султанкулова К.Т., Кожабергеннов Н.С., Керимбаев А.А., Червякова О.В., Шыныбекова Г.О., Бопи А.Қ., Исабек А.У., Абаева М.Р., Алмежанова М.Д.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Научно-исследовательский институт проблем биологической безопасности» (KZ) – заявл. 20.09.2024; опубл. 26.09.2025. – Бюл. №39.

12 Патент на полезную модель РК №10372. МПК G01N 33/48 (2006.01) C12Q 1/68 (2018.01) C12Q 1/6876 (2018.01) Способ диагностики оспы коров методом ПЦР в режиме реального времени / Султанкулова К.Т., Кожабегенов Н.С., Керимбаев А.А., Червякова О.В., Шыныбекова Г.О., Бопи А.Қ., Исабек А.У., Абаева М.Р., Алмежанова М.Д.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Научно-исследовательский институт проблем биологической безопасности» (KZ) – заявл. 20.09.2024; опубл. 26.09.2025. – Бюл. №39.

13 Патент на полезную модель РК №10373. МПК G01N 33/48 (2006.01) C12Q 1/68 (2018.01) C12Q 1/6876 (2018.01) Способ получения специфического антигена для диагностики эпизоотического лимфангоита лошадей / Исахан Ә.А., Каукарбаева М.Ж., Умуралиев Б.К., Сейсенбаева М.С., Жакыпбек А.С., Оразымбетова Н.К., Кошеметов Ж.К., Адалбекова А.К., Абеуов Х.Б., Червякова О.В., Еспембетов Б.А., Зинина Н.Н., Керимбаев А.А.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Научно-исследовательский институт проблем биологической безопасности» (KZ) – заявл. 13.11.2024; опубл. 14.11.2025.

14 Патент на полезную модель РК №10378. МПК G01N 33/48 (2006.01) C12Q 1/68 (2018.01) C12Q 1/6876 (2018.01) Способ получения диагностической антисыворотки к возбудителю сибирской язвы / Сейсенбаева М.С., Жакыпбек А.С., Оразымбетова Н.К., Кошеметов Ж.К., Умуралиев Б.К., Каукарбаева М.Ж., Адалбекова А.К., Исахан Ә.А., Абеуов Х.Б., Червякова О.В., Керимбаев А.А.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Научно-исследовательский институт проблем биологической безопасности» (KZ) – заявл. 13.11.2024; опубл. 14.11.2025.

15 Патент на полезную модель РК №10377. МПК G01N 33/48 (2006.01) C12Q 1/68 (2018.01) C12Q 1/6876 (2018.01) Способ выявления антигена возбудителя сибирской язвы методом иммуноферментного анализа / Сейсенбаева М.С., Жакыпбек А.С., Оразымбетова Н.К., Кошеметов Ж.К., Умуралиев Б.К., Каукарбаева М.Ж., Адалбекова А.К., Исахан Ә.А., Абеуов Х.Б., Червякова О.В., Керимбаев А.А.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Научно-исследовательский институт проблем биологической безопасности» (KZ) – заявл. 13.11.2024; опубл. 14.11.2025.

16 Патент на полезную модель РК №10376. МПК G01N 33/48 (2006.01) C12Q 1/68 (2018.01) C12Q 1/6876 (2018.01) Способ получения специфической сыворотки для диагностики эпизоотического лимфангоита лошадей / Исахан Ә.А., Каукарбаева М.Ж., Умуралиев Б.К., Сейсенбаева М.С., Жакыпбек А.С., Оразымбетова Н.К., Кошеметов Ж.К., Адалбекова А.К., Абеуов Х.Б., Червякова О.В., Еспембетов Б.А., Зинина Н.Н., Керимбаев А.А.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Научно-исследовательский институт проблем биологической безопасности» (KZ) – заявл. 13.11.2024; опубл. 14.11.2025.

17 Патент на полезную модель РК №11187. МПК G01N 33/48 (2006.01) C12Q 1/68 (2018.01) C12Q 1/6876 (2018.01) Способ получения антигена возбудителя эпизоотического лимфангоита лошадей / Каукарбаева М.Ж., Исахан Ә.А., Оразымбетова Н.К., Сейсенбаева М.С., Умуралиев Б.К., Жакыпбек А.С., Адалбекова А.К., Керимбаев А.А., Наханов А.К., Абдураимов А.К., Рсалиев А.С., Кошеметов Ж.К.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Научно-исследовательский институт проблем биологической безопасности» (KZ) – заявл. 01.04.2025; опубл. 03.04.2026.

18 Патент на полезную модель РК №11336. МПК A61B 10/00 (2006.01) A61K 39/21 (2006.01) A61K 39/395 (2006.01) Способ получения стандартных позитивных и негативных сывороток для серологических исследований при инфекционном ринотрахеите крупного рогатого скота / Касенов М.М., Кирпиченко В.В., Башенова Э.Е., Нисанова Р.К., Маманова С.Б., Карабасова А.С., Акылбай А.Қ., Жапбар А.П., Икрамкулова Ф.Р., Тулепов Б.С., Туркеев М.К., Қасен А.Ж.; заявитель и патентообладатель: ТОО «Казахский научно-исследовательский ветеринарный институт» (KZ) – заявл. 26.05.2025; опубл. 31.10.2025. – Бюл. №44.

